

Vuoden Betonirakenne 2015: Kangasala-talo, Kangasala

Maritta Koivisto,

päätoimittaja Betoni, arkkitehti SAFA
maritta.koivisto@betoni.com

Kangasala-talo palkittiin vuoden 2015 betonirakenteena taitavasta ja vaativasta arkkitehti- ja rakennesuunnittelusta sekä laadukkaasta toteutuksesta. Kaikkien osapuolten toimivalla yhteistyöllä ja osaavalla betonin käytöllä on aikaansaatu rakennusteknillisesti onnistunut, ilmeikäs ja veistoksellinen arkkitehtoninen kokonaisuus osaksi suomalaisen kirkonkylän kulttuurimaisemaa.

Betoniteollisuus ry:n vuosittain järjestämä Vuoden Betonirakenne -kilpailu on valittu jo vuodesta 1970 lähtien ja siihen osallistui tänä vuonna 12 ehdotusta. Palkinto annetaan vuosittaisen kilpailun perusteella rakennuskohteelle, joka parhaiten edustaa suomalaista betonirakentamista. Kilpailun tarkoituksena on tehdä tunnetuksi ja edistää suomalaista betoniarkkitehtuuria, -tekniikkaa ja -rakentamista.

– Kangasala-talon rakenteissa, julkisivuissa ja sisätilojen pinnoissa betonia on käytetty kokonaisvaltaisesti, kiitti kilpailun tuomaristo perusteluissaan. Betonirakenteilla ja betonipinnoilla on merkittävä rooli rakennuksen ulko- ja sisätilojen arkkitehtuurissa ja tunnelman luojana.

Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy:n suunnittelema Kangasala-talo on esimerkillinen kohde arkkitehtonisesta kunnianhinnasta ja taidosta. Niukka ja monoliittiseen rakennusmassoitteeluun on luotu herkkyyttä ja rytmikkyyttä mittakaavallisesti hallitulla julkisivupinnan yli ulottuvalla reliefimäisellä ruudukolla. Ruosteensävyyn patinoidut julkisivut ja innovatiivinen arkkitehtuuri liittävät rakennuksen niin vanhan kirkon ja harjumaishan sävyihin kuin Kimmo Pyykön taideteosten materiaaleihin. – Arkkitehtien oivallus värjätä harmaa arkinen betonipinta lämpimään, auringonvalossa välkehtivään ruskean sävyyn, korostaa rakennuksen julkista arvokkuutta, mutta on samalla kustannustehokas tapa toteuttaa ilmeikäs kokonaisuus tiukoissa kustannusraameissa, totesi tuomaristo.

1 Vuoden Betonirakenne-palkinnon vastaanottivat arkkitehdit *Markku Puumala, Markku Komonen ja Mikko Liski*, Kangasalan kehitysjohtaja *Jarmo Kivineva*, johtaja *Seppo Immonen* Betset Oy:stä, suunnittelujohtaja *Pekka Rauhala* A-Insinöörit Suunnittelu Oy:stä sekä *David Howie* Betonipallas Oy:stä.

2 Monoliittiseen rakennusmassoitteeluun on luotu herkkyyttä ja rytmikkyyttä julkisivupinnan yli ulottuvalla reliefimäisellä ruudukolla.

3 Kangasala-talon pääsisäänkäynti.

1

2

3

5

4 Pääsisäänkäyntiaula ja vaatesäilytys.

5 Betonilattiat ja aulan katto on käsitelty Uudenmaan Pintasuojaus Oy:n tuotteilla ja ohjeilla. Betonilattioiden pintasuojauksena on Lithurin I- ja Faceal Wetlook-käsittelyt. Paikallavaletun katon pinnassa on Faceal Color-käsittely.

6 Musiikkisali toimii myös teatteriesityksissä.

Kangasala-talon harmaat sandwich-elementit on patinoitu *Betonipallas Oy Pertti Kukkos*en Umbrapatinavärjäysmenetelmällä. Kemiallisessa reaktiossa vesiliukoiset rautayhdisteet reagoivat betonin pinnassa sementin hydrataatiotuotteiden kanssa ja väri muuttuu ruosteen ruskean sävyiseksi.

Betonipinnat jatkuvat sisätiloissa. Rakennuksen sisätilojen valoisuus luo kontrastin monoliittimaiselle ja jyrkälle julkisivulle. Panoraamanomaiset näkymät avautuvat sisätiloissa. Kangasala-talon hiotut betonilattiat yhdistävät tiloja toisiinsa. Ensimmäisen kerroksen aulan kuultokäsittely katto on jätetty betonipinnoille. Paikallavalettujen betoniportaiden plastinen muotoilu tuo tiloihin veistoksellista ilmettä.

Betonirakenteissa korostuvat toisaalta betonin karheus ja konstruktiivisuus sekä toisaalta betonin plastisuus ja monoliittisuus. Paaluille

Tuomas Uusheimo

6

perustetun rakennuksen sekurungossa on käytetty sekä betonielementtejä, paikallavalua että teräsrakenteita. Eri lohkoissa olevat tilat ovat vaatineet erityisjärjestelyjä rakennustöiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Ensimmäisen kerroksen aulan katto on valettu paikallaan ja siihen tukeutuvat myös kookkaat paikallavaluportaat, joiden kaiteet toimivat kantavana rakenteena. Museon veistokselliset kierreportaat on toteutettu osittain paikallavalu- ja osittain elementtirakenteisina.

Kangasala-talo sijaitsee Kangasalan keskustassa. Rakennus on osa keskustakorttelia, joka koostuu eri aikaisista rakennuksista. Kirjasto-rakennuksen vieressä sijaitseva Kangasala-talo on kulttuurirakennus, jossa on monikäyttösalin, taidemuseo, galleriatila sekä kunnanvaltuuston ja -hallituksen kokoustilat. Se on itsenäinen rakennus, joka ilmeikkäästi täydentää ja eheyttää ympäröivää korttelirakennetta ja

ottaa arvoisensa paikan läheisen kirkon ja harjumaishan tuntumassa.

Talon tilojen suunnittelun perusajatukseen on neljä siirtolohkareita, joiden välissä risteilee aula-kanjoni. Yhdessä lohkarissa on Kangasala-sali, toisessa Kimmo Pyykkö-taidemuseo, kolmannessa valtuustosali ja neljännessä kunnanhallituksen kokoustiloja. Lohkareiden välisen kanjonin kautta kuljetaan portaita ja hisseillä kerroksesta toiseen.

– Kohde on hyvä esimerkki julkisesta rakentamisesta, missä monipuolisella betonin käytöllä on aikaansaatu kestävä ja laadukasta rakentamista kustannustehokkaasti. Kompakti kokonaisuus ja ulkovaipan hyvät lämmöneristysarvot takaavat rakennukselle hyvän energiatehokkuuden. Toteutunut kohde on osoitus ammattitaitoisesta rakennuttamisesta, suunnittelusta ja ensiluokkaisesta toteutuksesta ja käsityötaidosta, kiitti tuomaristo.

Tuomas Uusheimo

7
Tuomas Uusheimo

Suunnittelusta ja toteutuksesta palkittiin:

Rakennuttaja: Kangasalan kunta, Torikeskus Oy
Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy
Rakennesuunnittelu: A-insinöörit Suunnittelu Oy
Betonielementtitoimittaja: Betset Oy Kyyjärven tehdas
Patinointikäsittelyt: Betonipallas Oy

Lisätietoja:

Betoniteollisuus ry: Maritta Koivisto, maritta.koivisto@betoni.com
Kangasala-talo on esitelty laajemmin myös Betoni 2-15 ja 4-15 -lehdissä:
www.betoni.com/betoni-lehti

Vuoden Betonirakenne 2015 tuomaristo

Puheenjohtaja:

Toimitusjohtaja **Pertti Halonen**, Betoniteollisuus ry

Jäsenet:

arkkitehti SAFA Santeri Lipasti, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
rakennusarkkitehti RIA **Asko Eerola**, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA
tekn.tri Olli-Pekka Kari, Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
tekn.tri Tarja Merikallio, Suomen Betoniyhdistys ry
toimittaja **Paula Holmila**

Sihteerit:

arkkitehti SAFA **Maritta Koivisto**, Betoniteollisuus ry, Betoni-lehti
tekn.tri **Jussi Mattila**, Betoniteollisuus ry

8

7 Avarat portaat johtavat 2.kerroksen valtuustosaliin ja musiikkisaliin. Isosta panoraamaikkunasta avautuu Kangasalan harjumaista.

8 Kimmo Pyykkö -museon tiloissa sijaitsee veistoksellinen betoniporras.

9 Kangasala-talon harmaa julkisivu ennen patinointikäsittelyä. Arkkitehtien oivallus värjätä harmaa arkinen betonipinta lämpimään, auringonvalossa välkehtivään ruskean sävyyn, korostaa rakennuksen julkista arvokkuutta, mutta on samalla kustannustehokas tapa toteuttaa ilmeikäs kokonaisuus tiukoissa kustannusraameissa.

Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy

Concrete Structure of the Year 2015 to Kangasala House

The Concrete Structure of the Year 2015 Award was won by Kangasala House in recognition of skilled and demanding architectural and structural design, as well as the high standard of execution. Effective cooperation between all the parties combined with competent use of concrete resulted in a building that fits in the cultural landscape of a Finnish rural municipality owing to successful use of construction technology that has produced an expressive and sculptured architectural whole.

Architects Heikkinen-Komonen Oy have designed a house where concrete is used holistically in structures, facades and interior surfaces. Concrete structures and surfaces play a significant role in external and internal architecture, and also in creating the ambience of the House.

A relief-like grid extending across the facade surface on a controlled scale brings sensitivity and rhythm to the minimalist and monolithic

massing of the building. The architects have shown great insight in giving the grey, mundane concrete a warm brown shade that glistens in sunlight; it emphasises the public prestige of the building and at the same time provides a cost-effective way to execute the expressive entity within the tight budget framework.

The grey sandwich panels were patinated using the Umbra colour patination method of Betonipallas Oy Pertti Kukkonen. A chemical reaction causes water-soluble iron compounds to react on the surface of the concrete with the hydration products of cement, converting the colour into a rusty brown.

The concrete surfaces continue inside the building. The light-filled character of the interior facilities creates a contrast to the monolithic and sturdy facade. Different facilities are joined by polished concrete floors. The ceiling in the first floor lobby shows uncovered concrete with a translucent finish. The plastic design of the

cast-in-situ concrete staircase gives the facilities a sculptured appearance.

The spatial design of Kangasala House is based on four boulders through which the lobby canyon winds its way. One boulder contains the Kangasala Hall, and another the Kimmo Pyykkö Art Museum. The Municipal Council's meeting room takes up the third boulder and the fourth provides a venue for the meetings of the Executive Board of Kangasala. Access between the floors is provided by stairs and lifts in the canyon between the boulders.

The Award for design and execution went to the Municipality of Kangasala for acting as the developer, as well as to Torikeskus Oy, Architects Heikkinen-Komonen Oy who carried out the architecture design, A-insinöörit Suunnittelu Oy for the structural design, Betset Oy Kyyjärvi factory as the supplier of precast concrete structures, and Betonipallas Oy for the colour patination treatment.

Vuoden Betonirakenne 2015 ehdokkaat (12 kpl), käsittelyjärjestyksessä

Kangasala-talo, Kangasala – Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy

Opinmäen koulu – Arkkitehtuuritoimisto Esa Ruskeepää Oy

KOY Metsätapiola: As Oy:t Pyökki, Saarni, Jalava, Tammi – Arkkitehtuuritoimisto Hannu Jaakkola Oy

Santahamina-talo, Helsinki – Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy

Talo LakkaLaine, Kivistö, Vantaa – Arkkitehtuuritoimisto Lassila & Co Oy

Kehäradan asemat ja maanalaisten tilojen suunnittelu: Kivistö, Aviapolis ja Lentoasema-asemat – PES-Arkkitehdit Oy, B&M Oy

OP Ryhmän Vallilan toimitilat, Helsinki – JKMM Arkkitehdit Oy

Viikkinmäen korttelitalo, Helsinki – AFKS arkkitehdit Oy

Mikkelin Betoni, Vierumäen konttori –

Kiinteistöt Oy Vantaan Rubiiniparkki, Kivistö, Vantaa – LAB Arkkitehdit Oy

Heka Viikkinmäki, Harjannetie 13, Viikkinmäki, Helsinki – Arkkitehtuuritoimisto Tiuri & Lommi Oy

Villa Cervi, Helsinki – Marcel Urbel